

Josef Fanta v osmdesátce

Josef Fanta patří k přírodovědcům, kteří dovedou srozumitelně a pádně formulovat myšlenky; kteří v zájmu věcné jasnosti nelavírují mezi konfesním patriotismem oboru, jenž doma vystudovali, a vědeckou zkušeností zahraniční části své kariéry; a kteří přesto dokážou sladit aplikované a ryze badatelské pojetí problému (řeč je v daném případě o lesnictví a ekologii). Stejně jako prokázal jasné rozhodování v konkrétních tématech vědy, choval se tak Josef Fanta i v praktických životních záležitostech, choval se konzistentně a férově.

Prof. Josef Fanta se narodil 3. července 1931 v Kolíně. Vystudoval Lesnickou fakultu Českého vysokého učení technického (ČVUT) v Praze v letech 1950–1954, obor lesnická ekologie, ve kterém též později obhájil disertační práci. Zdůrazníme, že se už na tehdejší pražské lesnické fakultě oficiálně užíval termín ekologie (mezi přírodovědci tehdy ještě zdaleka nebyl běžný). Po absolvování školy Josef Fanta pracoval téměř deset let ve Výzkumné stanici Ústavu lesního hospodářství a myslivosti v Opočně, kde zodpovídal za výzkumný program „Přeměny smrkových monokultur na smíšené porosty“. Když komunistický establishment tento program zrušil, jeho výzkumný zájem se orientoval na Krkonoše, kde se věnoval studiu ekologie lesa a krajiny. Byl od samého začátku u zrodu Krkonošského národního parku, jeho zřízení připravoval a od jeho formálního založení v r. 1963 až do tzv. normalizace působil jako zástupce ředitele. Byl významným iniciátorem aktivit vedoucích k samotnému vzniku Krkonošského NP, jeho Správy a koncepce její činnosti. Vedl výzkumné a dokumentační pracoviště národního parku a byl tajemníkem jeho vědecké rady. Po zřízení parku založil a až do období husákovské normalizace redigoval jeden z nejlepších regionálních časopisů *Opera Corcontica*, který se později stal vzorem pro publikaci výsledků výzkumu v ostatních českých národních parcích. Jeho populárně-naučná monografie *Příroda Krkonošského národního parku* zůstává dodnes, i po více jak čtyřiceti letech, v mnoha směrech nepřekonaná.

Po roce 1968 byl zbaven funkce zástupce ředitele KRNPu a odsunut do pozice technického pracovníka Krkonošského muzea. Postupně mu zde byla znemožněna práce zcela – zákaz výkonu povolání, zákaz publikování apod. V roce 1974 musel nakonec Krkonoše opustit. Nadešla léta marného shánění kvalifikované práce. Prežíval jako topič, údržbář, nezaměstnaný „příživník socialismu“ a posléze jako zahradní dělník bez kvalifikace. V roce 1977 se mu podařilo vycestovat do Nizozemska, kde zapustil kořeny na dlouhou dobu. První dva roky působil na Univerzitě v Amsterdamu. Další dva roky pracoval na projektu pro holandskou ochranu přírody (*Asociace Natuurmonumenten*), po jeho úspěšném dokončení dostal místo v Ústavu pro výzkum lesa a krajiny ve Wageningen. Po nelehkých počátcích zde postupně dosáhl pozice vedoucího oddělení ekologie lesa. Po několika dalších letech získal profesuru v oboru krajinné ekologie na Univerzitě v Amsterdamu a lesnické ekologie na Univerzitě ve Wageningen. Řadu let byl vedoucím výzkumné skupiny „Ekosystémy“ v rámci světové lesnické organizace IUFRO a spoluzakladatelem pracovní skupiny „Kulturní aspekty krajiny“ v Mezinárodní asociaci pro krajinnou ekologii (IALE). Ovlivnil holandské lesnictví významnou měrou – během jeho spolupůsobení se posunulo od produkčně-technicistního přístupu k multifunkčnímu, ekologicky podloženému pojetí lesa (téma u nás ve vypjatých polohách neustále dokola diskutované, bohužel s pořád převládajícím přístupem prvním). Za svůj přínos pro holandské lesnictví obdržel Josef Fanta v r. 2006 od nizozemské královny jedno z nejvyšších státních vyznamenání a byl jmenován důstojníkem Oranžského řádu. Za jeho působení v Holandsku ve dvou bydlíštích typických pro městečka v dosahu univerzitního centra Wageningen (Elstu a v poslední době Rhenen) byly jejich dveře neustále otevřeny pro mnohé české a slovenské (ale i např. rumunské, maďarské a bulharské) studenty a vědecké pracovníky vyjíždějící na kratší či delší pobyty do Nizozemska. Před koncem komunismu u nás se to poštěstilo slujným lidem jen zřídka, po roce 1989 však bylo u Josefa Fanty téměř stále rušno.

Po roce 1989 se Josef Fanta zapojil do nejrůznějších projektů obnovy lesů a krajiny v ČR, pomáhal zprostředkovat podporu z evropských zdrojů (např. PHARE), inicioval řadu kontaktů mezi MŽP ČR a odpovídajícími holandskými a evropskými institucemi. Jedna z jeho prvních cest po politické změně vedla do Krkonoš, kde v 70. a 80. letech minulého století v důsledku imisí uhynulo na 8000 ha lesa. KRNP byl v té

době zařazen do seznamu deseti nejvíce ohrožených národních parků světa. Pro záchranu parku a obnovu jeho lesů se Josefu Fantovi podařilo v Nizozemsku získat Nadační FACE (Forests Absorbing Carbon dioxide Emissions), která pro tento účel dala k dispozici na tehdejší dobu velmi neobvyklou částku ve výši téměř tři čtvrtě miliardy korun. Po úspěšné realizaci záchranného programu, k jehož přijetí by nedošlo bez podpůrného projektu vypracovaného předtím J. Fantou a jeho kolegy z Univerzity v Amsterdamu, byl Krkonošský národní park ze seznamu ohrožených národních parků vypuštěn. Coby hostující profesor J. Fanta externě přednášel a dosud přednáší krajinnou ekologii na Přírodovědecké fakultě JČU v Českých Budějovicích a stále zpracovává nejrůznější typy expertíz na téma hospodaření v našich lesích a obecně v krajině (v poslední době je jedním z hlavních protagonistů obhajoby ekologických přístupů a dodržování zákonnosti v NP Šumava). Svoje stanoviska opírá o mezinárodní zkušenosti a zvyklosti, které nejsou ani zdaleka v „typicky českém“ prostředí samozřejmostí, jak bychom po dvaceti letech od politické změny teoreticky mohli očekávat. O problematice evropských lesů přednášel např. na konferenci České botanické společnosti (2005), byl hlavním autorem „Stanoviska vědců a odborných pracovníků k ochraně českých lesů“ (2006). Ještě v letošním roce se spolupodílel na formulaci usnesení symposia „Conservation and Management of Forests for Sustainable Development: Where Science Meets Policy“, konaného v belgickém Leuvenu.

Josef Fanta patří ke generaci nepostižené scientometrickým extremismem „objeveným“ v českých poměrech s trochou zpoždění jako dosud nezužitkovaný nástroj k boji mezi obory, skupinami uvnitř oborů a zejména pak plánovačskou byrokracií vůči vybraným položkám státního rozpočtu. I tak publikoval přibližně 150 vědeckých a odborných sdělení, vydal několik knih a speciálních čísel různých mezinárodních vědeckých časopisů. Je dobrým popularizátorem, což dosvědčuje např. jeho seriál o lesích v Živě v r. 2007, za který dostal Zvláštní cenu Živy, a současný seriál o středoevropské krajině (2011) otiskovaný tamtéž. Spolupracoval na šesti mezinárodních výzkumných projektech Evropské unie a v Nizozemsku vychoval řadu žáků, kteří se k němu rádi hlásí. Svou vědeckou činnost v Nizozemsku zakončil v r. 2010 vydáním monografie „Inland drift sand landscapes“. I v této zajímavé a potřebné knize zůstává konzistentní v duchu myšlenek, které nejsou dogmatem a při zacházení s krajinou lze k jejich aplikaci vždy nalézt přiměřený kontext: „Příroda má... obrovskou regenerační sílu. Umí to líp než lidi a dělá to zadarmo. Proto by se jí měla dát šance všude, kde je to možné...“ A na jiném místě: „Potřeba syntetického, integrovaného přístupu ke krajině roste zejména ve vyspělých zemích, kde se ukázalo, že monodisciplinární či jinak účelově jednostranný přístup k výzkumu a využívání krajiny není na místě. Krajina je komplexní jev a to je třeba mít na zřeteli“ (z rozhovoru P. Kováře s J. Fantou v r. 1989 publikovaném v popularizační knížce Klíčová slova – 1989, vyd. Ořtis 2007). Zejména druhý citát o několik let později získal nepředpokládané přidech pikantérie, když AV ČR po mnoha letech rozpačitého (z hlediska koncepce) a diletantského (z hlediska managementu v personální oblasti) přístupu zrušila svůj Ústav ekologie krajiny – v době celosvětové konjunktury tohoto relativně mladého směru (na oborová rizika v dané kauze J. Fanta včas upozorňoval).

Je obdivuhodné, jak po osmi desítkách let košatého života je náš oslavenec stále vitální (možná i proto, že přes třicet roků nežil v normalizované, ale v normální zemi). Přejeme mu, aby mu bylo dopřáno zdraví a energie ho ani po návratu do nelehce čitelné české reality neopouštěla.

Karel Prach & Pavel Kovář

Bibliografie Josefa Fanty od r. 1955 (bez rukopisných prací, recenzí a jiných krátkých sdělení)

Knihy a speciální čísla časopisů

- Fanta J. [ed.] (1969): Příroda Krkonošského národního parku. – SZN, Praha.
 Castel I. I. Y., Fanta J. & Koster E. A. (1983): De Vallei van de Leuvenumse beek (Noordwestelijke Veluwe). Een fysisch-geografische streekbeschrijving. – Wetenschappelijke mededelingen KNNV, nr. 159, KNNV-KNAG-FGBL/UvA, 55 p.

- Fanta J. [ed.] (1986): Forest dynamics research in Western and Central Europe. – Proceedings IUFRO workshop, September 17–20, 1985, Wageningen. PUDOC Wageningen, 320 p.
- Fanta J. (1989): Landschapsecologie: van specialisme naar integratie met de Ruimtelijke Wetenschappen. – Inaugural address, University of Amsterdam, 24 p.
- Fanta J. [ed.] (1994): Forest ecosystems development on degraded and reclaimed sites. – Ecol. Eng. 3 (special issue), 69 p.
- Fanta J. [ed.] (1995): Ecology of Biodiversity. – Proceedings IUFRO Workshop – Subject Group Ecosystems, Tampere, Finland.
- Fanta J. (1996): Landschapsecologie in de nieuwe tijden. – Farewell address, University of Amsterdam, 17 p.
- Fanta J. [ed.] (1998): Biodiversity in forests. – Biodiv. Conserv. 7(2) (special issue), 260 p.
- Kilian W. & Fanta J. [eds] (1998): Degradation of forest sites and possibilities for their recovery. – Ecol. Eng. 10(1) (special issue), 106 p.
- Fanta J. & Křenová Z. [eds] (2009): Management lesů v českých národních parcích (Forest Management of Czech National Parks). – Proceedings workshop October 8–11, 2008, Špindlerův Mlýn. Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk.
- Fanta J. & Siepel H. [eds] (2010): Inland drift sand landscapes. – KNNV Publishing, Zeist.

Kapitoly v knihách

- Fanta J. (1956): Příprava smrkových porostů k obnově. – In: Mottl J. et al., Zkušenosti Huga Konjase, p. 88–97, SZN, Praha.
- Dvořák J. (pseudonym J. Fanty) (1976): Krkonoše – úvodní text. – In: Feyfar Z. [ed.], Krkonoše, Orbis, Praha.
- Fanta J. (1986): Forest Site as a framework for Forest Succession. – In: Fanta J. [ed.], Forest dynamics research in Western and Central Europe, p. 58–65, PUDOC, Wageningen.
- Fanta J. (1986): Primary forest succession on blown-out areas in the Dutch drift sands. – In: Fanta J. [ed.], Forest dynamics research in Western and Central Europe, p. 164–169, PUDOC, Wageningen.
- Fanta J. a kol. (2003): Prohlášení k situaci v české krajině po povodni 2002. – In: Prach K., Pithart D. & Francírková T. [eds], Ekologické funkce a hospodaření v říčních nivách, p. 115–122, Botanický ústav AV ČR, Třeboň.
- Fanta J. (2005): Forests and forest environments. – In: Koster E. A. [ed.], The physical geography of Western Europe, p. 331–352, Oxford University Press, Oxford.
- Fehér A., Fanta J., Szabó G. & Zemek F. (2008): Marginalisation of rural economies in the Czech Republic and Hungary. – In: Brouwer F. et al. [eds], Sustainable land management, p. 107–130, Edward Elgar, Cheltenham.
- Elgersma A. M., Dhillon S. S., Arnoldussen A., Fanta J. & Boucníková E. (2008): Understanding the quality of land in agricultural land use systems. – In: Brouwer F. et al. [eds], Sustainable land management, p. 217–236, Edward Elgar, Cheltenham.
- Fanta J. (2009): Využití sukcesních procesů v managementu lesů národních parků. – In: Fanta J. & Křenová Z. [eds], Management lesů v českých národních parcích, p. 62–69, Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk.
- Fanta J. (2009): Přírodě blízké hospodaření v lesích národních parků. – In: Fanta J. & Křenová Z. [eds], Management lesů v českých národních parcích, p. 94–101, Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk.
- Fanta J. & Siepel H. (2010): Introduction. – In: Fanta J. & Siepel H. [eds], Inland drift sand landscapes, p. 13–21, KNNV Publishing, Zeist.
- Fanta J. (2010): Microclimate in a drift sand area and its role in primary succession. – In: Fanta J. & Siepel H. [eds], Inland drift sand landscapes, p. 99–106, KNNV Publishing, Zeist.

- Prach K., Ujházy K. & Fanta J. (2010): Vegetation succession in the Hulshorst drift-sand area, central Netherlands. – In: Fanta J. & Siepel H. [eds], *Inland drift sand landscapes*, p. 191–216, KNNV Publishing, Zeist.
- Fanta J., Prach K. & Ujházy K. (2010): Woody species behaviour during primary succession in an inland drift sand area. – In: Fanta J. & Siepel H. [eds], *Inland drift sand landscapes*, p. 301–313, KNNV Publishing, Zeist.
- Fanta J. & Elgersma A. M. (2010): Forest site types and ecosystem development and differentiation in a forested drift sand landscape: A case study from the Leuvenum Forest and Hulshorst Sand. – In: Fanta J. & Siepel H. [eds], *Inland drift sand landscapes*, p. 323–332, KNNV Publishing, Zeist.
- Siepel H., Riksen M.J.P.M., Nijssen M., Sparrius L. B. & Fanta J. (2010): Drift sand landscape development, protection and management. – In: Fanta J. & Siepel H. [eds], *Inland drift sand landscapes*, p. 335–352, KNNV Publishing, Zeist.

Články ve vědeckých časopisech

- Fanta J. (1958): Vliv porostní výchovy na stavbu a statické vlastnosti smrkového kmene. – *Pr. Výzk. Úst. Lesn. ČSR* 15: 118–148.
- Fanta J. (1958): Význam a ekonomické hodnocení škod přibližováním na stojícím porostu. – *Sborn. ČSAZV, Lesnictví* 4: 1053–1064.
- Fanta J. (1959): Škody přibližováním a možnosti jejich omezení při maloplošném hospodaření. – *Lesnictví* 5: 751–772.
- Fanta J. (1961): Uplatnění přírůstního hospodářství při obnově smrkových porostů. – *Pr. Výzk. Úst. Lesn. ČSR* 21: 6–30.
- Fanta J. (1966): Metodika inventarizace přírodního fondu Krkonošského národního parku. – *Opera Corcont.* 3: 97–111.
- Fanta J. (1973): Die vegetative Vermehrung der Fichte in der Lüneburger Heide. – *Mitt. Deutsch. Dendrol. Ges.* 66: 39–48.
- Fanta J. & Štěpán J. (1973): Metodika pro vypracování koncepce ochrany přírody velkoplošných chráněných území. – *Opera Corcont.* 10: 239–257.
- Sýkora B., Bělochová I. & Fanta J. (1973): Přírodní podmínky Studničné hory a možnosti jejího lyžařského využití. – *Opera Corcont.* 10: 147–202.
- Fanta J. (1974): Ekologické podklady biologického plánování v krajině velkoplošných chráněných území. – *Quaest Geobiol.* 19: 5–72.
- Fanta J. (1974): Morphologische Variabilität der Fichte und Grundzüge der genetischen Rekonstruktion der Gebirgsfichtenwälder im Krkonoše-Nationalpark (ČSSR). – *Archiv Naturschutz Landsch.-Forsch.* 14: 179–200.
- Fanta J. (1976): Morfologická proměnlivost původních populací smrku v Krkonoších. – *Lesnictví* 22: 415–434.
- Fanta J. (1976): Ekologický a hospodářský význam fenotypové proměnlivosti původních populací smrku ztepilého (*Picea excelsa* Link) v Krkonoších. – *Lesnictví* 22: 965–976.
- Fanta J. (1981): *Fagus sylvatica* L. und das *Aceri-Fagetum* an der alpinen Waldgrenze in mitteleuropäischen Gebirgen. – *Vegetatio* 44: 13–24.
- Fanta J. (1992): Possible impact of climatic change on forested landscapes in Central Europe. – *Catena, Suppl.* 22: 133–151.
- Kaagman M. & Fanta J. (1993): Cyclic succession in heathland under elevated nitrogen deposition: a case study from the Netherlands. – *Folia Geobot. Phytotax.* 21: 29–38.
- Prach K., Fanta J., Lukešová A. & Liška J. (1993): De ontwikkeling van de vegetatie op stuifzand van de Veluwe. – *Gorteria* 19: 73–79.
- Fanta J. (1994): Forest ecosystems development on degraded and reclaimed sites (Editorial). – *Ecol. Eng.* 3: 1–3.

- Fanta J. (1995): Walddynamik in Flugsandgebieten des niederländischen Teiles des nordwesteuropäischen Diluviums. – *Forstarchiv* 66: 128–132.
- Fanta J. (1997): Rehabilitating degraded forests in Central Europe into self-sustaining forest ecosystems. – *Ecol. Eng.* 8: 289–297.
- Fanta J. (1998): Biodiversity in forests (Guest editorial). – *Biodiv. Conserv.* 7: 143–145.
- Emmer I. M., Fanta J., Kobus A. T., Kooiman A. & Sevink J. (1998): Reversing borealisation as a means to restore biodiversity in Central-European mountain forests – An example from the Krkonoše Mountains, Czech Republic. – *Biodiv. Conserv.* 7: 229–247.
- Kilian W. & Fanta J. (1998): Degradation and restoration of forests (Editorial). – *Ecol. Eng.* 10: 1–3.
- Speranza A., Hanke J., van Geel B. & Fanta J. (2000): Late-Holocene human impact in the Černá hora bog, Krkonoše Mountains, Czech Republic. – *The Holocene* 10: 575–585.
- Speranza A., Fanta J., Hanke J. & van Geel B. (2000): Vliv člověka na vývoj lesa na Černé hoře v Krkonoších v pozdním holocénu. – *Archeol. Rozhledy* 52: 632–642.
- Kooiman A. M., Emmer I. M., Fanta J. & Sevink J. (2000): Natural regeneration potential of the degraded Krkonoše forests. – *Land Degradation & Development* 11: 459–473.
- Emmer I. M., Sevink J. & Fanta J. (2003): Restoration of forest ecosystems in the Krkonoše National Park, Czech Republic / Obnova lesních ekosystémů v Krkonošském národním parku, Česká republika. – *Opera Corcont.* 40: 105–200.
- Fanta J. (2003): Ecological research in support of sustainable forestry. – *Anale ICAS (Institutul de cercetări și amenajări silvice)*, Bucharest, 46 : 27–38.
- Veen P., Fanta J., Raev I., Biriș I.-A., De Smidt J. & Maes B. (2010): Virgin forests in Romania and Bulgaria: results of two national inventory projects and their implications for protection. – *Biodiv. Conserv.* 19: 1805–1819.
- Ujházy K., Fanta J. & Prach K. (2011): Two centuries of vegetation succession in an inland sand dune area, central Netherlands. – *J. Appl. Veg. Sci.* 14: 316–325.

Příspěvky ve sbornících z konferencí

- Fanta J. (1970): Vedecký výskum a jeho aplikácia v Krkonošskom národnom parku. – *Proceedings Int. Symposium “National Parks ...”*, p. 215–222, Tatranská Lomnica.
- Fanta J. (1970): Vegetační kryt Krkonošského národního parku (vývoj v historické době, historie výzkumu, perspektivy jeho výzkumu a ochrany). – *Sborník konference „Flóra a člověk 20. století“*, Muzeum Pardubice.
- Fanta J. (1973): Horské lesy ve velkoplošných chráněných územích a jejich obhospodařování – *Symposium „Horské lesy v Jeseníkách“*, p. 126–136, Ostrava.
- Fanta J. (1982): Dynamik des Waldes auf den Sandböden in den Niederlanden. – *Proceedings “Urwald-Symposium”*, p. 66–80, Wien.
- Fanta J. (1986): Forest site as a framework for forest succession. – In: Fanta J. [ed.], *Forest dynamics research in Western and Central Europe*, *Proceedings IUFRO workshop*, September 17–20, 1985, Wageningen., p. 58–65, PUDOC Wageningen.
- Fanta J. (1986): Forest ecology – a critical assessment of the present state of affaires. – *18th IUFRO Congress*, September 1986, Ljubljana., 7 p.
- Fanta J. (1986): Primary forest succession on blown-out areas in the Dutch drift sands. – In: Fanta J. [ed.], *Forest dynamics research in Western and Central Europe*, *Proceedings IUFRO workshop*, September 17–20, 1985, Wageningen, p. 164–169, PUDOC Wageningen.
- Fanta J., Prach K. & van Hees A. M. (1989): Primary forest succession in a drift sand landscape. – *Proceedings XXXII Symposium IAVS “Forests of the World”*, August 20–27, 1989, Uppsala.
- Fanta J. & van Hees A. M. (1990): Primary forest succession on drift sand: the role of the forest floor vegetation. – *Proceedings XIX World IUFRO Congress*, Vol. 1, p. 81–88, Montreal.

- Fanta J. (1991): The potential effects of anticipated climatic change on forests in Central Europe. – Proceedings European IALE-Seminar on Practical Landscape Ecology, Vol. IV, p. 35–41, Forlaget GeoRuc, Roskilde.
- Fanta J. (1993): The role of landscape ecology in forestry research. – In: Anko B. [ed.], The role of landscape ecology in forestry, Proceedings IUFRO Conference, September 1993, Radovljica / Kočevsko, p. 1–13, Ljubljana.
- Fanta J. (1993): Conclusions. – In: Anko B. [ed.], The role of landscape ecology in forestry, Proceedings IUFRO Conference, September 1993, Radovljica / Kočevsko, p. 125–126, Ljubljana.
- Fanta J. & Oldeman R. A. A. (1992): Forestry in a stressed environment: Eastern Europe and the Netherlands. – Proceedings Congress “Agriculture and Environment”, p. 159–168, Wageningen.
- Jeník J., Fanta J. & Čermák J. (1992): Klimatická změna a lesnictví: II-Biota (Global climatic change and forestry: II-Biota). – In: Vinš B. [ed.], Ministerská konference o ochraně lesů v Evropě, Sborník semináře, p. 499–502, Kostelec n. Černými Lesy.
- Jeník J., Fanta J., Čermák J. & Chalupa V. (1993): Biotic and ecosystemic response to climate change. – In: Kubík J. & Vinš B. [eds], Sustainable forest management in the Czech Republic. Proceedings CSCE Seminary of experts on sustainable development of boreal and temperate forests, September 1993, Ministry of Agriculture, p. 17–19, Prague.
- Fanta J. (1994): Dealing with landscapes: from misuse to responsibility. – Proceedings IGU Congress “Environment and quality of life in Central Europe: Problems of Transition”, Prague.
- Fanta J. (1994): The ecological role of forests and forestry in Central European landscapes. – Proceedings IGU Congress “Environment and quality of life in Central Europe: Problems of Transition”, Prague.
- Fanta J. (1994): European environmental and nature protection policy: the role of sustainable forestry. – Proceedings Int. symposium “Czech forest policy under changed socio-economic conditions”, Faculty of forestry and wood technology, Agricultural university, p. 124–129, Brno. Reprint in: Grandtner M. M. & Vinš B. [eds], Sustainable forestry in the Czech Republic, in the Slovakia and in the World. Conference proceedings, National forestry committee, p. 21–24, Prague.
- Fanta J. (1995): Dealing with landscapes and nature as a touchstone of culture. – In: Dlouhý J. [ed.], Perspectives of sustainable living in Europe, Japan and North America, Proceedings workshop, p. 171–175, Vesmír, Prague.
- Fanta J. & Kobus A. (1995): Restoration of forest ecosystems in Krkonoše Mountains: preliminary results of an inventory study. – In: Tesař V. [ed.], Management of forests damaged by air pollution, Proceedings workshop, June 5–9, 1994, p. 97–102, Trutnov.
- Emmer I. M., Wessel W. W., Kooiman A. M., Sevink J. & Fanta J. (1998): Restoration of degraded Central-European mountain forest soils under changing environmental circumstances. – In: Proceedings Int. workshop on spruce monocultures in Central Europe – Problems and Prospects, June 22–25, Brno.
- Fanta J. (1999): Trendy v rozvoji přírodě blízkých forem hospodaření v evropském kontextu. – In: Moucha P. [ed.], Přírodě blízké hospodaření v lesích chráněných krajinných oblastí, SCHKO a ČLS, Průhonice, Sborník semináře 30. března 1999, p. 17–29, Průhonice.
- Emmer I. M., Wessel W. W., Kooiman A., Sevink J. & Fanta J. (2000): Restoration of Central-European mountain forests under changing environmental circumstances. – In: Klimo E., Hager H. & Kulhavý J. [eds], Spruce monocultures in Central Europe – Problems and prospects, EFI Proceedings 33: 81–92.
- Fanta J. (2001): Česká krajina v evropských souvislostech. – In: Dejmal I. [ed.], Tvář naší země – krajina domova, Sborník z konference 21–23. února 2001, p. 40–47, Praha.
- Fanta J., Emmer I. M. & Sevink J. (2004): The ameliorative role of pioneer tree species in restoration of degraded forests. – In: Int. symposium SUSTMAN (Introduction of broadleaf species for sustainable forest management), 24–26 November 2004, University of Ulm, Reisingen.
- Boucníková E. & Fanta J. (2005): Krajinové plánování jako nástroj systémového řízení vývoje krajiny. – In: Bárta J. [ed.], Tvář naší země – krajina domova, Sborník konference 8.–10. března 2005, p. 41–46, Průhonice.

- Fanta J., F. Zemek K., Prach K. & Boucníková E. (2005): Czech rural areas on a crossroad: a long way to go. – In: Proceedings international workshop EUROLAN: Strengthening the multifunctional use of European land – Coping with marginalisation, September 29 – October 2, 2005, p. 23–24, Vienna.
- Boucníková E., Fanta J. & Líšková Z. (2006): Úloha krajinného plánování v systémovém řízení vývoje a využívání krajiny. – In: Dreslerová J. & Packová P. [eds], Ekologie krajiny a krajinné plánování, Sborník ekologie krajiny 2, Sborník příspěvků z konference CZ-IALE 14.–16. září, p. 5–11, Lednice.
- Fanta J. (2006): Ekologická obnova lesů – současná situace v Evropě a v České republice. – In: Prach K. et al. [eds], Botanika a ekologie obnovy, Zprávy Čes. Bot. Společ., Materiály 21: 47–57.
- Fanta J. (2006): European beech forests and their management. – In: Proceedings international IUFRO conference “Beech silviculture in Europe’s largest beech country”, September 4–8, 2006, p. 52–54, Poiana Braşov, Romania.
- Fanta J. (2009): Úvod. – In: Fanta J. & Křenová Z. [eds], Management lesů v českých národních parcích. Proceedings workshop October 8–11, 2008, Špindlerův Mlýn, p. 10–13, Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk.
- Fanta J. (2009): Využití sukcesních procesů v managementu lesů národních parků. – In: Fanta J. & Křenová Z. [eds], Management lesů v českých národních parcích, Proceedings workshop October 8–11, 2008, Špindlerův Mlýn, p. 62–69, Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk.
- Fanta J. (2009): Přírodě blízké hospodaření v lesích národních parků. – In: Fanta J. & Křenová Z. [eds], Management lesů v českých národních parcích, Proceedings workshop October 8–11, 2008, Špindlerův Mlýn, p. 94–101, Správa NP a CHKO Šumava, Vimperk.
- Fanta J. (2009): České lesnictví v evropských souvislostech. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Materiály 24: 9–18.

Ostatní

- Fanta J. (1955): Polské zkušenosti s pěstováním osiky. – Lesn. Pr. 34: 311–316.
- Fanta J. (1956): Generativní rozmnožování brslenu evropského (*Euonymus europaea* L.). – Pr. Výzk. Úst. Lesn. ČSR 11: 105–118.
- Fanta J. (1957): Diskusní příspěvek k tématu manipulace dříví z hlediska pěstebního. – Sborn. ČSAZV, Lesnictví 3: 258–259.
- Fanta J. (1957): Problematika kvality práce při těžbě a přibližování v rozčleněných porostech. – Lesn. Pr. 36: 469–476.
- Fanta J. (1958): Příspěvek k vývoji druhové skladby lesů v okolí Jaroměře. – Hradecký kraj (1958): 63–70.
- Fanta J. (1959): Ošetřování stromů poškozených při těžbě a přibližování. – Lesn. Pr. 40: 502–505.
- Fanta J. & Lokvenc T. (1961): Ložisko travertinu v Bolehošti a jeho využití. – Východní Čechy (1961): 69–81.
- Fanta J. (1963): K problémům zavádění podroostního hospodářského způsobu. – Lesn. Čas. 9: 473–475.
- Fanta J. (1969): Der Katsura-Baum, *Cercidiphyllum japonicum*. – Deutsche Baumschule 21: 354–357.
- Fanta J. & Štěpán J. (1972): Die Problematik der großflächigen Naturschutzgebiete in der ČSSR und die Vorschläge zu ihrer Lösung. – Natur- und Nationalparke 10, 38: 25–26.
- Fanta J. (1976): Počátky introdukce cizích dřevin na panství Křimice, Nekmř a Žinkovy v západních Čechách. – Zpr. Muz. Západočes. Kraje, přír., 1: 15–19.
- Fanta J. (1977): Nové floristické nálezy z Krkonoš. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 12: 49–60.
- Fanta J. (1982): Natuurlijke verjonging in het bos. – De Landeigenaar 28(7/8): 159–162.
- Castel I. I. Y., Fanta J. & Koster E. A. (1983): Fysisch-geografische streekbeschrijving Nr. 4 – De Vallei van de Leuvenumse beek (Noordwestelijke Veluwe). – Geografisch Tijdschrift, ser. n., 17(2): 85–104.
- Fanta J. (1983): Verbetering van de genetische samenstelling van het Nederlandse bos door toepassing van een op veredelingsprincipes gebaseerde selectie. – Ned. Bosbouw. Tijdschrift 55(9/10): 331–339.

- Fanta J. (1984): Bosbouwkundige overwegingen in verband met de lange omloop van groveden. – Ned. Bosbouw. Tijdschrift 56(9/10): 260–261.
- Fanta J. (1985): Ecologische achtergronden van de teelt van groveden. – Ned. Bosbouw. Tijdschrift 57(3): 83–92.
- Fanta J. (1985): Groeiplaats: onderzoek, classificatie en betekenis voor de bosbouw. – Ned. Bosbouw. Tijdschrift 57(10/11): 333–347.
- Blois P. de, van Boxel J. & Fanta J. (1991): Microklimaat en successie: ruimtelijke variabiliteit. – Ned. Bosbouw. Tijdschrift 63(9): 269–276.
- Fanta J. (1992): Spontane Waldentwicklung auf diluvialen Sandböden und ihre Bedeutung für den Naturschutz. Eine Fallstudie aus der Veluwe, Niederlande. – Norddeutsche Naturschutzakademie, Berichte 5(1): 23–27.
- Fanta J. (1995): Beuk (*Fagus sylvatica* L.) in het Nederlandse deel van het NW-Europees diluvium. – Ned. Bosbouw. Tijdschrift 67: 225–234.
- Fanta J. (1996): Groeiplaatsstypologie en – classificatie in het licht van nieuwe ecologische uitdagingen. – Ned. Bosbouw. Tijdschrift 68: 166–167.
- Fanta J., Kuiper B, Bianchi F. J. & Rattink M. (1996): Het Nedersaksische groeiplaats-classificatiesysteem en zijn toepasbaarheid in Nederland. – Ned. Bosbouw. Tijdschrift 68: 168–170.
- Fanta J. (1998): Overstromingen in Tsjechië 1997. – Aarde & Mens 2(4): 3–11.
- Fanta J. (1999): Trendy v rozvoji přírodě blízkých forem hospodaření v evropském kontextu. – Lesn. Pr. 78: 438–440.
- Fanta J. (2001): Historic and contemporary management of beech forests in Europe. – NAT-MAN Newsletter 3, 6 p.
- Fanta J. (2001): Česká krajina v evropských souvislostech. – Veronica 15(4): 14–16; 15(5): 18–19.
- Fanta J. (2007): Lesy a lesnictví ve střední Evropě 1–6. – Živa 60(1): 18–21; 60(2): 65–68; 60(3): 112–115; 60(4): 161–164; 60(5): 209–212; 60(6): 257–260.
- Fanta J. (2008): Práce s lesem v národních parcích po orkánu Kyrill. – Ochr. Přír. 63(1): 11–17.
- Fanta J., Veen P., Maes B. & de Smidt J. (2008): KNNV brengt oerbossen in Roemenië en Bulgarije in kaart. – Natura 105(4): 116–119.
- Fanta J., Veen P., de Smidt J. & Maes B. (2009): Pralesy mírného pásma Evropy – příklad Rumunska a Bulharska. – Veronica 23(4): 12.